

ВОЛИНЬ

часопис для Волині.

Ціна 1 карб.

„WOLHYNIEN“
ZEITUNG FÜR WOLHYNIEN
RIWNE, ADOLF HITLER STRASSE Nr. 89

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
РІВНЕ, вул. АДОЛЬФА ГІТЛЕРА Ч. 89

Рік I.

Неділя, 23 листопада 1941 р.

Ч. 18

ВІЙНА

Це перше й останнє слово всіх наших спадків та намірів у ці дні... І тому необхідно мати певні й остаточні критерії у оцінці всіх життєвих явищ, які дуже густо й часто залюбують себе не лише кожний наш день, але й кожну годину. Інакше бо ми страшно відчужаємо себе у світ певних ілюзорних понять, які часто дуже ясні, реальні й зрозумілі, але у такій винятковій часі теоретично можуть бути не лише шкідливими, але й згубними.

Бо зараз війна. На всіх численних фронтах, на всіх відтинках життя. Війна на морях, на суходолах, у повітрі, в господарстві й нарешті у душах мільйонів людей — скрізь, скрізь ведеться велика, можливо побудова ще в історії війна. Ця дійсність висуває нас усіх без винятку бути чужими, а головне витривалими. Витривалими не лише фізично... Перехресним витривалим духом, бо ж відома річ, найсильніша та людина, яка не зникне духовно, яка не втрачить своєї внутрішньої сили, своєї рівноваги.

У такий час дуже важливо ясно, остерго й правдиво дивитися усієї дійсності. Бути приготуванням... На все приготуванням... Бо тепер війна ведеться не лише на фронтах. Тепер фронти від стіхоє кожної селянської хати. Тепер війна заважає кожному до комора, до кіпшени, до мазку й навіть у душу. Бо інакше не може й бути. Це ясно. Війна ведеться для того, щоб перекопати. А там де йде перекопати, чи не бути, там не має місця ентузіазму.

Для нас, українців, війна має особливе значення... Бо необхідно сказати, що для нас це ніяка війна. Для нас війна не починалася починаючи від 1914 р. Коли хтось уявляє, що роки 1920 по 1939 були для нас нічим, той робить основну помилку, бо за одним махом забуває, що сам пережив, що сам втрачав, що сам пожегував. А це важко істеричною легковажністю.

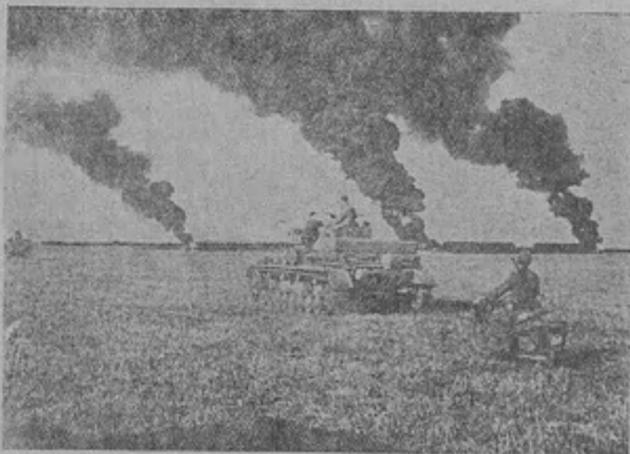
Це важко пригадати собі реми, коли ціла Україна була заморена погубленою змором комунізму. Не тільки пригадати ці мільйони й мільйони людських жалів, болів, змагань, розстрілів і нарешті страшні геноциди дні в Україні з роками 1932—34.

Це на Сході... А на Заході? Те саме, але швидко забутий кошмарний сон панифікації, ревіндикації та Каргузьких Берез. Підумок дуже багатомовний і тому сьогодні зайво переочувати все те лише тому, що воно вже лишилось за плечима. Бо який погляд назад дає нам більше сил пережити сучасність. Погляд у недалеку історію каже нам, що війна, яка тепер ведеться, мусить скінчитися переможно не тільки для німецької збройної сили, але й для нас. Бо наш фронт ще незліквіданий і, як довго живе український народ, зліквіданий не може бути. Ми ведемо далі нашу боротьбу пліч-о-пліч з німецьким воєнком, коли не на фронті передовому, то на численних фронтах внутрішніх. Ми антагоністи у цілій своїй всесвітній структурі. Ми дали на вистар цього, мотлоху сотні тисяч жертв в людях. Ми дивимося на своїх плечах величезні господарські тягарі. Ми, зрештою, заантаговані політично, бо ми вважали у політичну систему, яку створив німецький народ і тому нам нема повертати. За нами всі мости спалені і цього повертати ми не мусимо бажати. Мусимо йти з німецьким народом, історією, пам'яттю шляхом у повний вір, що все таки ми зробили значний крок вперед до мети.

Це є той актив, яким ми з певністю можемо оперувати. Він купується від часу. Особливо це дається відчувати тепер, коли наша заплата не так ефектна. Жерти казенні, чи праця селянина, це не те саме, що ударні батальйони, які проривають сталеві перешкоди, які творять бої, історію, пам'ятники, міта... Але це вимагає від нас ще більшого напруження, ще виразнішої свідомості, що кожна жертва є жертвою на вистар того самого жертвенника. У цьому є великий і глибокий сенс Народ починає усвідомлювати, що справжній героїзм часто має дуже неофетивну зовнішність.

Міць духа! Витривалість, жертвенність, порядок, згода й дисципліна! Ось гасла нашої війни. Ведіть її відважно далі. Разом з армією Гітлера, разом з його системою, разом з ідеалами, які стоять перед нашим духовним зором. Твердо й непохитно ввійдемо у остаточну перемогу. Будьмо свідомі, що дії наші не належать нам. Нами керує сила, який підпорядковується все, а їм'я її — війна.

У. С.

Війна на нове обличчя світу ведеться на суходолах і морях, і в повітрі. На світанні плачуче на обриві місто, до якого підходить німецькі танки. На другій світанні — бойові літаки в дії.

З Головної Кватири Фірера.

Німецькі частини здобули РОСТОВ на ДОНУ

Перед Ленінградом зломано сильніші большевицькі частини. — Тяжка боротьба в Північній Африці.

22 листопада.

Верховне Командування Німецьких Збройних Сил повідомляє:

Як вже подано в надзвичайному звідомленні, скорі частини війська та бойові частини СС, під верховним командуванням Генералоберста фон Кляйста, здобули після завятих боїв місто Ростов над нижнім бігом Дону.

Таким чином попав у наші руки торговельний та комунікаційний центр, який в дальшому веденні війни має особливе значення. В операціях, що спричинили цей успіх брали визначну участь частини летунства під проводом генерала летунства Ріттера фон Грайма.

Також і на інших відтинках східного фронту наступами здобуваються дальші місцевості.

Перед Ленінградом зломано панцирним та летунським діяннями сильніші частини противника, який намагався прорватися. При цьому знищено 15 ворожих бронемашин.

На протязі дня на британському острові на північ від Ньюкастле поцілими бойові літаки бомбами залізничні споруди. Останньої ночі бомбардовано одне летовище на англійському південно-західному побережжі.

В Північній Африці ведуть німецько-італійські частини від 19 листопада на широкому фронті тяжку боротьбу з сильними британськими панцирними частинами. Бій триває дальше.

Дня 20 листопада згинув у боротьбі на східному фронті генерал фон Брієзен — командант одного корпусу піхоти.

ЛЕТУНСЬКІ НАЛІТИ НА АНГЛІЮ

Верховне Командування Збройних Сил повідомляє:

20.XI.41.

Дії повітряних атак на східному фронті проходять з повним успіхом.

Летунство бомбардувало советські пункти опору втікаючих частин на північно-східних побережжях Чорного моря та в околиці середнього Дону.

Летунські бойові частини атакували залізничні транспортні та залізничні сполуки на східному відтинку фронту на схід від Волхова.

Сильні летунські частини обкидали Москву на протязі дня розривними та запальними бомбами.

Біля Ленінграду збили два винищувачі у відважному наступі 8 ворожих літаків з великою утратою ворожого летунського транспорту.

Дальші налети були спрямовані на востанні споруди на англійському південно-західному побережжі. Продовжувано підніювання з повітря британських портів.

Біля фландрійського побережжя сторожеві кораблі, що були на конвойній службі, відбили успішно наступ британських скорих човнів.

Підпалено один ворожий британський скорий човен. Треба числитися з його втратою.

В Північній Африці на південь та південний захід від Сіді Омар британські сили, що їх зауважено ще 18.XI.41 р. приступили до наступу в напрямі на Тобрук. Наявним протинаступом німецько-італійських частин відбито на захід від Сіді Омар з великими втратами для ворога його сильні частини.

Знищено велику кількість ворожих бронемашин.

21.XI.41.

Верховне Командування Збройних Сил повідомляє:

При поновленій атаці дійшло до близького бою між британськими сторожевими та швидкопливними кораблями. При цьому тяжко пошкоджено в наслідок удару один німецький швидкопливний корабель.

Під час бою взято його на голову ліву, яка мала в поворотній дорозі треба було його відвести та затопити. По успішній обороні перед ворожими налетом у ранніх годинах, всі інші швидкопливні кораблі повернулися до своїх баз.

У Північній Африці відбувається успішно протинаступ німецько-іта-

лійських бойових частин. Німецькі винищувачі та бойові й пікіруючі літаки розбили на лівійсько-египетській границі скупчення британських бронемашин та моторових воєв. Біля Марса Матрук бомбардовано з добрим успіхом військові споруди. Ворог втратив у повітряних боях 4 літаки.

В часі від 12 до 18 листопада британське летунство втратило 43 літаки, німецьке летунство в тому самому часі в боротьбі з Великою Британією — 6 літаків.

ЗІ СВІТУ

Англія вклав день 17 мільярдів фунтів стерлінгів на воєнні видатки, з чого тільки 7 мільярдів покривають загальні доходи.

Франція стратила від часу заключення миру з Німеччиною через ворожі дії війни британської флоту 800.000 р. б. т.

Ірландський прем'єр міністр де Валера заявив в одній своїй мові, що Ірландія буде боронити до смерті своєї незалежності проти кожного ворожего нападу.

Лондон підтверджує урядово, що Совети вимагали від Англії, щоб вона оголосила війну Фінляндії, Мадриду та Румунії. Рішення лондонського уряду ще не знаємо.

Рузвельт прирівняв советському президенту Калінініну в рідному життєвому революційному доповіді Північній Америці. До диспенсії почтався він Сталініну пошлю в листі одного мільярда.

Всі австралійські торговельні кораблі будуть озброєні.

Понад 250 підприємств в Південній Америці втягнуто на чорну листу США.

РИМ. Дуже телеграфічно передав Фірерів своє співчуття з приводу летунської смерті генерал - майора Дотта, в котрій названо помершого героя правдивим приятелем Італії. Фірер заохочує Дуче пошлю за його сердешне співчуття.

БЕРН. Лондонський «Таймс» повідомляє, що організування окремої жидівської військової одиниці не береться під увагу.

МАНЦА. На Філіппінах тубильці відмовилися працювати при будові казарм для США. Команда США станула відійти морями, щоб тим способом зробити натиск на тубильців.

БУЕНОС АЙРЕС. Відвідині бразильського міністра закордонних справ у Чилі закінчилися підписанням торговельного договору.

НЬЮ-Йорк. Як повідомляє «Нью-Йорк Геральд Трібюн», міністра закордонних справ США Геала, одного з найголосніших крикунів у хорі Вашингтонських підбихувачів, відпачено жидівською медаллю за 1941 р. Цю ріжку та гарну відзнаку надамо Геалові за його заслуги в публікації США до далекої війни.

Гел висловив у поданні своє велике зворушення цією почесною. Жидівський орден, який призначає труди Рузвельтового міністра під-

тверджує факт, що Рузвельт та його міністри є тільки маріонетками в руках світового жидівства.

РИМ. Під патиском Англії уряд Єлиту зажадав, щоб замкнено в Єлиту всі іспальські, японські та французькі консуляти. В політичних кругах Італії уважається цей крок за доказ, що Англія хоче усунути всіх свідків свого масляка над зривськими національними почуваннями.

БЕРН. Як повідомляє часопис «Свенська Морген Бладед», в Англії планує погляд, що сер Джон Дил шеф генерального штабу Імперії пішов у відставку з ініціатива був, жидівського міністра війни Гора-Беллі. Лондонська опінія представляє міністра лорда Біфербрука, як виконавця жидівської закулісової політики. А в дійсності не лише лорд Біфербрук, але Черчилль і всі його немічники виконують темні плани світового жидівства.

В останніх днях Дуче передав 3.000 італійських хліборобів новоповласті, що ними признач їх власниками ріж, яку вони собі вступили на Понтійських болотах. Вступовою ріжлі с разом 140.000 гектарів, котру заселили ними 60.000 людей. Жидівський війнаш там багато краше, як в інших місцевостях.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Англія воює за жидів

Жидівський вплив до британського уряду: Англія мусить провадити війну за жидів.

На першій сторінці «Фолькшер Beobachter» в дні 14.XI.41 р. знаходимо обширну на цю тему статтю. Передаємо її в скороченні.

Англія воює проти Німеччини, бо цього хочуть жиди. Ми знаємо не це, а те, що Англія оголосила війну та ухвалювала правильність цього твердження багато разів. Не вважаючи на мирні пропозиції Німеччини Англія провадить все далі війну та притримує все в близьку залежність від жидівства. На це маємо багато доказів. Візьмим хоч би прочитаймо кохольовану англійську газету «Штадарт», де один жид «шпирного імені» Мірельман заявляє, що Англія мусить провадити війну згідно з жидівськими наказами, бо ніколи вона без допомоги Ізраїльського народу війни не виграє.

Сам жид Мірельман не уявляє собі нічого. Він є лише членом гебрайських вождарів в світі, що підпорядкували Англію, мов би повільно, своїм інтернаціональним жидівським інтересам.

Дотепер ці жидівські впливи на воєнну англійську владу були обмежені ховати перед англійським народом, про них знав однак Черчілль. Дійшло навіть до того, що втягнуто в згубну воєнну акцію всі народи, що були в союзі з Англією, як Польщу, Бельгію, Норвегію, Голандію, Грецію, Югославію для ослеплення своїх загальних азіотропатично-жидівських цілей.

Жертвою жидівсько-англійських інтриг надале Ірак, Іран та поступово випродавання для СДА Емірату.

Неврозумілим однак є, чим заслужили англійці на догану від жидів. Бо за винятком жидівського президента СДА та його урядової влади, не знайдемо в світі жодної іншої політичної системи, де б так жертвенно віддано свій народ жидівським інтересам, як це зробила Англія.

І так, напр. в декларації Вальфура знаходимо підстави жидівських правних претензій до Палестини. В одному листі з дня 2.XI.1917 р. пише міністр закордонних справ лорд Вальфур до англійського лорда — жидя Ротшильда:

«Уряд його маєстату віде паустріч для ослеплення національного права на Палестину для жидівського народу та допоможе в здійсненні їхніх прагнень».

12 березня 1939 р. відкриває англійський уряд т. з. третій план, згідно з яким проти волі арабів випускається в Палестину 75.000 жидів та дається можливість дальшого купування Палестини.

В р. 1938 при допомозі свого посольства в Румунії старастся Англія усунути кабінет Гога, який почав в Румунії боротьбу проти жидівства.

В березні 1940 р. Даф Кутлер заявив на одному святковому обіді Англо-Палестині клуб: «західний цивілізований світ заздрюче зрост своєї культури у великій мірі жидам. Англійці мусять за це бути жидам вдячними»...

Далі говорив він, що Англія додержує слова щодо віддання жидам Палестини, а Гафа дивиться на далі під повною контролею жидів. Словом він добуває певне довір'я та емпірично поміж Англією та жидівством.

Лондонський заступник пресового з'єднання Вераль повідомляв 6.VII.1940 р. про тайну угоду поміж англійським урядом та «Boim Agents» (Хайм Вайцманов).

Так Англія прорікала створити жидівську самостійну державу Юдею, яка мала підлягати Англії, як колонії, та яка обіймала б не лише Палестину, але й ширшу частину Сирії та Трансйорданський Емірат. Крім цього мали там на увазі віддати жидам до диспозиції високі країни Абіссинії, як колоніальний терен.

12 березня 1940 р. заявив теоретичний міністр оборони лорд Біффрук у своїому «Дейлі Експресі»: «Жиди є прахильні до англійців, так як англійці до жидів. Цей факт

впливає на нашу політику в Палестині. Палестина мусить у теоретичній війні час паладати жидовою своїм конфліктом з Арабів. Жиди так само як і ми знають, що одного дня кінчатиме війна, тоді об'являться також і наша привязь з арабами.

Ніхто більше від Англії не служить жидам в усьому світі. Ізраїль відомий тепер того, що Німеччина не допустить його до згубних впливів на цивілізовані народи».

Підпалач світу виявлений.

Філер в останній своїй промові 3 листопада сказав:

«Мені зовсім ясно, що за цю війну криється той підпалач, що живе з гандалю нації — ним є істер національний жид. Ми переслідували його цілими роками. Ми пізнали про жидівську небезпечку в своїй внутрішній боротьбі. Тепер цей ворог є поза границями Райху та іспірує світову коаліцію проти німецького народу в його державі».

Як би англійці мали ще одне вухо для мови Філера, то маленькій жид Мірельман не смів би просити від англійського уряду зрозуміти для жидівства.

Такі домагання жиди сміливо будуть висловлювати й на далі, бо вони вірять в свій великий вплив на Англію.

Теперішню війну, може не в самому припадку, але з певністю в тактичних питаннях цього моменту можна сміло назвати не англійською, але — жидівською.

А Лондон недовіряє...

Зі статті поміщеної в «Зольдате Цайтунг дер Україне» бачимо, який добрий інтерес хочуть зробити СДА на розпад Британської Імперії. Що й любезі другого партнера не є безінтересована, можна бачити зі змісту промови Черчілля, вголосленої в приваті виборів нового лордмера міста Лондону, що саме відбулися. Зміст цієї промови подано за часописом «Штуддартер Неес Таблате».

Черчілль ствердив, що «Англія має позитивну фільту, яка числом літаків та сиром, не згадує про матеріяли, що найцініше для німців». Це заперечення викликало навіть серед англійців велике здивування, бо воно виразно перекривало тому, що подавало на виправдання браку англійської оборони проти Європи. А якраз день перед промовою один англійський часопис писав, що частини німецького летунства, які знаходяться на Заході є за великі, щоб Британія могла освітнути позитивну перевагу над Західною Європою.

Друге твердження Черчілля декче посліжники. А саме він сказав, що Англія може легко хвалити відправити свої бойові кораблі в Середземного моря на Індійські води. Це заперечення має за собою безліч заперечень англійців, так фактом, що уряд Австралії відкаликав в Середземного моря свої бойові кораблі. Під адресою СДА Черчілль сказав: «стверджує, що кожний крок для оборони Великої Британії є добре обдуманий. Якщо СДА мали б вступити у війну з Японією, Велика Британія протавити великі техні виконати Японії війну». В цій частині промови Черчілльові йшло не про допомогу британському союзодержаву для СДА, а про остерожливість Іх, щоб не врозвалили за плячами Англії власної дальновидної політики.

Закінчуючи, висловив Черчілль надію, що війна скоро охопить і решту світу та що раз вразим безодню наважеть до Німеччини.

Керч

Півострів Керч який оволоділи німецькі війська, узявся собою пізню. Тільки на північному сході віднімається з рішким уагір'я. Коло Керчи знаходиться малий летючий вулкан, що від часу до часу викидає холодне безого. Хоч цей півострів однамітний, він укриває копалини багатства. Півострів Керч має один з найбільших у світі покладів залізної руди.

Вальфурові об'єктами Іх на 2.722.000 тей. Ці величезні збожа знаходяться на невеликій глибині Іх легко експлуатувати. Однак продукція стоїла далеко позаду за Британією. Причиною цього деяка трудність у вилученні, яку можна однако легко усунути, призначенням модерних метод.

Позитивна праця „Жіночої служби України“ в Крем'янці

Коли ми щиро говоримо про організацію позитивну працю серед українського громадянства, то звичайно маємо також на увазі зміне поборовавши всі несприятливі обставини в реалізації поставлених завдань.

Діло та реаліти виклиди праці, з не слова та гарні її програми даної життю потрібне доповнення його вміст.

До цього не вистарить лишемь доброї волі тих, що піднялися стати на службу громадянства, а без сумніву тут потрібна організована співпраця всіх членів даної організації та вміне керування нею.

Одним з таких організацій, що в пинійші часи успішно працює для українського громадянства є організація українського жіночого активу — «Жіноча служба України» в Крем'янці.

Ця організація повстала у липні п. р. і аналалася тоді «Союзом Українок».

На початку свого існування на численності вона біла 50 членів, а тепер зросла до 250, на вразовують зміна організаційної структури жіночої Крем'янчани, яке згуртувало в 17 районних філіях та в сілських групах.

«Жіноча служба України» поширила свою діяльність у такій мірі, що на назва не є лише жертвою паленої цієї організації, але справжньою службою України.

Організація ця поставила собі за завдання не тільки широку внутрішню - організаційно - виховну працю, як виховання типу української жінки й доброї матері, але розвинула досить широко свою харитативно-гуманітарну діяльність. Ця праця її переводилася в життя в області поміж 5 секцій, які мають свої завдання поставлених завдань.

Секція культурно-освітня організувала 3-х місячний жіночий інструкторський курс, якого завданням — підготувати молодий жіночий актив та дати йому напрямки діяльності серед мас жіноцтва.

Крім того культурно-освітня секція улаштувала тижневий товариський сходина, на яких читають виховні реферати, доклади і т. п.

Секція пропагандистна улаштувала вже виставку української вишивки та 2 вечорі української пісні й танцю. Діяльність цієї секції спрямована на те, щоб гідно репрезентувати перед чужинцями українство і його культуру.

Секція гуманітарна, господарська та посереднична праці мають в заступі свої діяльності допомагати українському громадянству в тяжкому положенні, викликаному обставинами воєнного часу.

Все на початку існування організації влаштувало в своїй діяльності

зімалано, яка ділає за українських коліншій політ'єзиди та за воєннопоранених.

Крім цього ці секції домагаються об'ємним розділом та відповідним матеріялом, утримують 4 сиріт, що читається в українській гімназії, дали 10 стипендій незможним учням української гімназії та 5 одлорозовних дітяком.

Ось є загальні виследи праці «Жіночої служби України» в Крем'янці. Реальні осяги цієї жіночої організації треба завдячувати солідарному впливу доброї волі крем'янчаного жіноцтва, його організованості та вмілому керуванні ним голови організації п. проф. К. Міляшкевич. П. організації вивидала вже на протязі свого короткого існування правдиву посвятку української жінки та свою жертовну й позитивну працю на службу України.

Українське громадянство, дошлюючи послугу жіноцтва, яке охоче прикладає свої руки до праці, що і має загально-українську вагу, сердечно їм за це дякує.

Бажаємо в дальшій праці успіхів та щастливості в боротьбі за нові досягнення.

А. МИСЕЧНО.

Досягнення німецьких жінок під час війни

Праця німецької жінки під час війни — дуже різноманітна. Подземний війна статистичних чисел про працю жінки в діяльній соціальної опіки.

В останньому році німецькі жінки додатково приготували 1.500.000 обідів для хворих та поранених; 4.000.000 жінок працювали під час війни 118.000.000 годин у селянських господарствах; коло 1.000.000 жінок працювало 20.000.000 годин, заступаючи многотітних матерей, які завдяки цьому доставали додаткові відпустки; 500.000 жінок працювали 51.000.000 годин, виконуючи кращі роботи та направляючи вантажі для многотітних родин. Поширило майже 25.000.000 рішної ділянки для воєнних; більше як 500.000 жінок працювали 16 мї. гоц. у залізничній службі, а 300.000 жінок допомагали 9.000.000 годин у військових кухнях, 600.000 жінок працювали 58.000.000 годин при опіці над дітьми, 300.000 жінок, що належать до організації «Націонал-соціалістичного Жіноцтва» працювали на лазаретах. Крім того треба згадати спеціальні завдання німецьких жінок під час переселення німців. Ці цифри дуже легко можна доповнити й іншими даними про величезну працю німецької жінки, яку вона виконує під час війни поза своєю працею у власному господарстві та у своїй професії.

БАРВИ ЗЕМЛІ

(НОВЕЛЯ)

Ішли вдвох. Над вузькою дорогою шуміли жита — пшениці. Їхніми хвилями посілася позолота ливня. Вона розкочувалася по всіх полях, запалювала пашні. Пашні горіли, обжарювалися до жнив.

А в небі з гуркотом літали величезні вковані птвиці. Вони кружляли, піднімалися — навадали одна на другу. Бивали в тишу свої пекучі удари і вносили безмежний простір потопів у шак...

На землі падали залізні брили. Земля кололася, горіла ранами. Дим і стогін зривався з неї і ливув у блакиті. Вдакати червона. Сонце тонуло. Люди: одні — падали, другі — втікали, інші скривалися.

— Вішна!...

Вони йшли і все не бачили. Малий десятирічний Адам питав свою молодшу матір:

— Це все на те, щоб більшовики не вивозили більше людей з України?

— Так, — відказувала мати. — Щоб була правда в світі. Бачиш?

Над ними, по синьому простору, літали три великих птахи — один з хрестом, два з п'ятикрильми. Вони

кружляли в шаленому танці і від музику куль йшли на схід. Раптом хрест піднявся вгору і під його пастиком п'ятикрилки почали вітати. Хрест за ними... Густо завівали вистриби і ось один п'ятикрилий крук втрапив рівновагу. Ніби благочиня ретунку, він розмахував своїми шераз більшими крилами і спускався, віддалюючись, униз. Брила його розгорталася і ширшала: ніби змагав хотіли загартувати. Але земля висушила перед ним свою гостру гору і він безнадійно зникнув за нею... А ті два помчали і помчали під летючими куль і теж втовува в даліні...

Мати і син припади до провалля і слухали. Громи, гуркотили і зударі месалися кругом. Над селом кружляли розмочені хижі круки і з них спалили великі кулі на землю. Серед грому і тріскоту аставав дим з землі і жертовна здорозовніла свертками з неба.

— Мамо, де над каменем хатом!

— Вішна, синку. Це більшовицький літак.

— Він випиняє вам хату, вивує!

— Що. Ходім до дому!

— Не можна гуляти. Дивись...

Син дивився. Широко розкриті хлоп'ячі очі пили повітря, задимлені, роши і жертовні барви землі, що їх малювала... війна. Вони плавали в душу дитини, збуджували в ній дивні чуття.

— Мамо, чий це голос чути?

— Це не голос, це гуркіт машини і бомб.

— Але між тим я чую голос. Може це батько кличе нас.

— Він далеко. Не прислухайся до того.

Але хлопчина прислухувався. Мати дивилася на нього і її здавалося, що вся ця велич і граніть війни сходять у життя її сина, вортає в його молоді серце і мовок. Син її в ної на руках небаючи і відчув широкі і далокі авантажі цієї війни. Він знав, що війна може змінити їм хату, не повернути батька додому і рознести їх обох на цьому місці на хрибні пшатики. Ось летить ворожий літак. Він несе бомби. Він скидає їх на землю і земля рається. Зараз може на них увести залізні кулі і ці золоті пашні зкиснуть в горьчезе кров'ю сина і матері...

Але є Бог. В Його землі записано, кому згинути дома і кому вернутися з битви. Він накреслює своїм творчим рухом шлях людей. О, як йому дивитися в тілі людини не людської зовнішності, проглядаючи її внутрішню сутність.

— Ой, Боже! — вигукнула мати і стала бігти. За нею Адам. Голо рупити хати був вже хазико Мамар.

чи наперед, що з того вийде? Він дивився на крив, на мули й руїни і від них виласує певні початки. Там з його уст упало переможним «бульте людські» і вони виборють перед ним слухність своїм бажанням...

— Опну, ходім, — сказала мати, встачи.

Вони йдуть від її батьків додому

Адам бистро сховився і, тримаючи матір за руку, біг поперед. Мати поспішала за ним.

Темніло. Вечеріт, мов здорозовний коток, киби і вибульнував. В життєво мере віддала одна до одній релігійні залізні пашти. Там і там величкі вкрасили на землі логанні дорозь. На них був світ і збула змагаль, і мук мотхантів землі, і їх аривала велика молдидна рука...

Линки. Мавголо червоні галбоні рози випрети бомбами. Вони виглядали як рани на тілі пашени.

Увійшли в село.

— Що там бабуля робить?

— Ніби втас, ніби так говорять Адам.

Видишиш из гурбок. Але що це? Їхня хата ривидала, потерощена. Митюшка біла пскрутчала, блищить по землі.

— Ой, Боже! — вигукнула мати і стала бігти. За нею Адам. Голо рупити хати був вже хазико Мамар.

— Не плач, Ганько. Сталосся! Добре, що більше нікого не було вдома.

— А де мати? — вистала Ганька, Адамова мати.

— Там, — але не плач... Гарасиця теж вже немає...

Це останнє що більше стривожило Ганьку.

— Що з ними? — спитала зворушена.

Та далеко, ніби не чув її, говорив: — Вішна, вішна! Вона не хоче, щоб самі тільки сини, молоді і здорозовні, прозивали крив і складали на її нострі життя своє. Вони хочє і старих. Хочє батьків і матерей, щоб по тій черній землі, розблжалося життя усіх. Так хочє вона!

— Де вони?! — спитала жтала крива сльозки Ганька.

— Іди до нас. Там... — відказав їйдемо.

Ганька з Адамом побігли. Там мати вже — спала... Коло неї була дитина. Але чого ж плакати Ганці? Гарасиця теж вже немає... За селом, на мої, Оверка разом з кількома розтерощено. В Неравні Стевана Дроздица комсомольці застріляли. У місті Василья жиди обили. Там під лісом п'ять німецьких мотил сьогодні виспалено... А в лісі і по полях болівопильнік, дупіні, без кімки. Визла

ється кувати і після кому їх вкопати...

Хату їх теж тоді розтерощено. Матір вдарив віддалок в кроки. В садку виласу сїм бомб... Один кінь убитий. Більше так нічого. Ще правда, Марію Петрову понав ослепок. Мабуть, не буде її... А Терешкову хату, як і їх... І там хтось не живе...

...І чого ж плакати Ганці? Або Адамові? В них тільки краплина з того, що розлілося по всій землі... Правда — дось ще Адамів батько, а Ганьчин чоловік вомідомо де і що з ним... Він змушений бути між тими, що падають тепер кувати по всій широкій землі...

Але ж є Бог. Него воли. Ось матері, Адамові батьці вдома створять. Так, відій, судилося.

А земля стогоні і пасупанеться. Зударі і рани людські несе вона... Ві, не літають під небом, тільки на миті відірвані від неї, їх форма і змієт в пух — П...

Тяжке їй дивити в безмежність нічкї бурнїсть, прагнення і протівенення всіх рас... Але волею Творця — прямує вперед. Не тільки волею, а й кривавою різкою підганяють хмар П... Вперлі Вперлі! Кривз кривз, кривз війну — до Соєня...

А. ДАВЕН.

ГОСПОДАРСЬКЕ ЖИТТЯ

Українська кооперація

Кооперація і кооператор це не лише звичайні назви, але ці дві речі мають певні особливості і, до деякої міри національні риси нашого господарства.

Кооперація це добровільна спілка людей, які об'єднуються для означеної господарської мети. Справжнім кооператором може бути тільки та людина, що віддає своє знання і свій працю для добробуту суспільства і ставить добробут суспільства вище особистого.

Кооперація, як частина державного господарства, керується державними законами. Але ці закони не завжди корисні для розвитку кооперації. Коли згадуємо кооперативні закони старої царської Росії, то вони були дуже несприятливі для розвитку кооперації взагалі, а для української зокрема. Вплив на закони в старій царській Росії мали дворяни, а землі не могли допустити соціального руху в народному господарстві і тому гальмували кооперативний рух, обмежуючи його лише до торгівлі.

Відоміша московська кооператорів до українських також було не кооперативно-товарське, а — торгове. Московські кооператори твердили, що кооперація інтернаціональна. Це була звичайна груба помилка. Наша кооперація така приймала участь в національному визволенні від москалів. Можна навести такі факти: на всеросійському кооперативному з'їзді в 1913 р. в Києві зникло питання про автономію української кооперації, а в 1917 — 1918 вр. українська кооперація заявила своїм національним життям. Але і тоді в москалів треба було вести боротьбу, бо москалі через міністерства Сперандієвського, куди вони легко проходили, старалися робити різні перешкоди кооперації. Проти тих перешкод виступила Центральна Українська Кооперативна Комітет у Києві 1 вересня 1918 року, на з'їзді того ж Комітету, де були представники 48 Кооперативних Союзів України під проводом М. І. Туганова-Барановського, і який постановив боротися незалежності української кооперації перед звиклим москалем.

Українська кооперація в Галичині теж не минала співпрацю з польською кооперацією, а жила й розвивалась своїм власним життям, не звязуючи на стороні утиски і перешкоди, яких вона зазнавала від польських державних діячів і польських кооператорів.

Коли візьмемо Волинь, то українська кооперація на Волині теж витримала боротьбу з польською владою за своє незалежне, економічне життя. Боротьба та вигривалась з 1921

до 1939 року. За той час польська влада дуже багато українсько-кооперативні посягала до в'язниць, але ідеї про незалежність української кооперації не зламала.

Не зламала української кооперації і жидівські капітали, хоч на ту цілу американські жиди кидали великі суми грошей, наша кооперація витримувала конкуренцію жидівських капіталів і жила, і розвивалась.

Тому українська кооперація не є ніяк чужий попитом, вона є — народним адитом. Починаючи своє незалежне економічно-господарське життя ще при царській Росії і в 1918 році українська кооперація мала в Києві свої кооперативні центри: «Українбанк», торговельно-«Дніпросоюз», сільсько-господарської — Український Центральний Сільсько-Господарський Союз «Централь», який в 1918 році купив фабрику плавін Гельс в Одесі за 17.000.000 німецьких марок і на тих заводах виробляв ялуги типу «Саха» 2.000.000 штук річно.

Сьогодні, коли воєнні події розвиваються на українських землях без нашої офіційної військової сили а найбільшчим нашим ворогом — москалем, то наша українська кооперативна бере фактичну участь у війні. Наша українська кооперативна в перших днях визволення негайно стала на ноги і почала працювати

для німецького війська, постачаючи війську: худобу, курів, яєць, масло, сир, молоко, різну тероповену та сировину сволі так у скрому виді, як і в переробленому. Українська кооперативна ві своїм важким завданням виявляється краще, ніж спеціально до того покликаний «Заготхл». Бо в «Заготхл» советської системи твориться бюрократизм, а в кооперації бюрократизму немає і бути не може. Зрештою, і це найважливіше, українські кооператори не тільки виконують накази, але вони ідейно, служать одній великій меті — знищенню більшовицького ворога України і світу.

Кооператори України не дивляться на години, на важкі умови праці на змучених Сопетамі теренах, а працюють і хочуть вправити, бо працюючи на користь армії Адольфа Гітлера, яка вивозить сир від червоної зарази, працюють і для своєї рідної землі яку люблять понад все.

Було б дуже добре, як би керівники господарством на українських землях більше поспілкувались з українською кооперацією, звернули б особливу увагу на цю господарську організацію і прийшли їй з допомогою. Допустили українську кооперативну до ширшої участі в господарстві, видали потрібні документи, дозволили українській кооперації вести ширше, планове заготівлі та торгівлі операції, допомогли українській кооперативній налагодити автомобільний транспорт. Така допомога німецьким керівним чинникам дала б українській кооперації можливість ширшої і продуктивної праці і принесла б велику користь німецькому війську і населенню.

В. М.

Харчовий промисел у Німеччині

Організація прохарчування німецького населення в теперішній війні, це один з найбільших успіхів націонал-соціалістичної політики, що його подивляв цілий світ. Кожний німець дістає все на час за сталу ціну й в найкращій якості ті харчі, що йому належаться. Ніхто не потребує стояти в довгій черзі, бо знає, що належні йому харчі, він певно дістане. Якщо перед деякими країнами в Німеччині й можна побачити «хвостик» небачити, то це передусім за тими товарами, що націоналізацією не охоплені й щодо попитів «життєво-необхідних» не належать.

Для самої тільки переробки харчових продуктів на просторі Великої Німеччини 28.660 млінів, 110.000 пекарень, 9.300 кондитерських заводів, 700 фабрик хліба, 550 фабрик всьляго іншого печива, 420 пекарень тіст та 500 заводів для продукції т. зв. підмісок кави, 1.000 заводів переробляють ячмінь і доставляють сириння для 4.500 пекарень, 700 заводів переробляють ці збіжжя відпадки, ще для людсь-

кого прохарчування не падаються, на нашу для худоби.

Молоко, масло, сир, сухе та кондензоване молоко і всі інші молочні вироби, переходять теж довгий продукційний процес, аки вони у відомій формі опиняться на столі в їдальні. Молочно-переробних заводів в Німеччині 8.180, крім того 190 заводів для продукції маргарину і рослинного тополу, 1.000 олієвців і 160 заводів для продукції іншого жиру. Для м'ясозаготівлі, продукції ковбас і інших м'ясних виробів працює в Німеччині разом 115.800 заводів. До того додаються ще ціла велика кількість фабрик яричних консерв, фабрик маржолідів, оливочних оли, сунарешь оливоць і яричних та інших. Ці фабрики ніші працюють у всіх областях Великої Німеччини, а їхня організація і організація їхньої продукції уможливають нормальне прохарчування німецького населення, яке ніші під оглядом життєво-необхідних товарів зовсім не відчуває ані важких воєнних умови, ані ангайської блокади.

Німецьке селянство

Світова війна 1914 — 1918 років та ангайська блокада дуже підірвали німецьке сільське господарство. Став худобу та продукція збіжжя значно зменшилася. Бо згідно з Версальським Диктатом Німеччина втратила старий штифлір: Польський премішю. Німеччина змушена була ввозити зза закордону багато збіжжя й м'яси, що було тяжким тягарем для її, і без того вже розхитаних, фінансів. Обезземлені й зруйноване німецьке сільське господарство відбудувалося по війні тільки повільно, так що Німеччині постійно загрожували харчеві кризи.

Коли в році 1933 Адольф Гітлер перебрав владу, розпочався ґрунтовне перетворення структури німецького сільського господарства. Завданням нової аграрної політики було швидше над тим, щоб кріпше виробництво покритиало впродовженні на сільсько-господарські продукти. Для цього вжито низку радикальних мір. Державна обов'язала всі великі сільсько-господарські підприємства господарувати планово — з установленними засобними площами та з окресленими нормами для годівлі худоби, для лісництва і т. д.

Що більше зменшення м'яси м'яса для фінансового відшкодування хліба та дрібних земельних власників, що мають худобу до 100 гектарів, які отримували прибутки з'їти худобу.

ну всього населення Німеччини. Треба було теж зміцнити в них свідомість їхнього незмінного права на землю, яку вони обробляли. Малось на увазі зробити в найкоротшому

В таких хазах живуть тепер в новій столиці. На світанку село біля Франкфурта.

ХЛІБОРОБСЬКА ОСВІТА

Тепер, коли у кожній галузі суспільного і господарського життя, не тільки у нас, але в усьому світі висхідноють добрих фахівців, наш найбільший хліборобський стан іде в хвості тих величезних змагань. Широкі маси хліборобів стають просто безрадні перед творчою дійсністю. А все ж, хоч не багато, але ми таки маємо в агрономії фахівців, які можуть і мусять поширювати хліборобську освіту на селі. Наші хлібороби дуже радо будуть слухати всіх викладачів фахівців-агрономів. Тільки тоді, коли ми будемо мати свідомих хліборобів, так сказати б, спеціалістів в своїй ділянці, ми зможемо говорити про поступ в нашому селі. Не один господар може сказати, що він господарське від дитинства і він найкраще не діє знає. Це вірно, але одночасно і абсолютно — не вірно. Такий підхід до справи з економією фахівців. Можливий, хто так підходить до цієї справи, господарське «вісім викладачів свого батька», одним словом, господарське так як господарювали його попередники і якщо навіть і робить поступ, то відносно дуже малий. Наука ж це вперед і то великими кроками, дуже багато вже досягнуто в ділянці хліборобства, про що наш хлібороб не знає, бо він — мало цікавиться книжкою, газетою і т. в.

Щоб йти з духом часу, треба постійно вчитись, читати хліборобські книжки, журнали, а коли там не знайдеться відповіді на ті, чи інші питання, треба читати чи то передовик хліборобів, чи агрономів. Одним словом треба вчитись й ще раз вчитись.

Перш за все повинні наші хлібороби ґрунтуватись в своїй фахово-професійному товаристві «Сільський Господар». Це треба чекати, аж хтось до нас приїде і нас організує. Ініціатива повинна бути в руках білих свідомих хліборобів. Праця в полі в основному кінчалась, настала довга вечірня, які треба присвятити на здобуття знання. Тут безумовно повинні проявитися близьку активність районні агрономи, опрацювати наші відкриті в окремих селах, приїздити для допомоги світло, тому адміністративні власті напевно підуць назустріч.

Незавбаром (в загальному тижні) в Рівному вийде з друку фаховий журнал «Український Хлібороб», в якому будуть всі фахові вказівки для наших хліборобів. Отже кожний хлібороб, який хоче господарувати по новому, який хоче йти з духом часу, повинен стати систематичним читачем одної, у нас покищо, фахової літератури.

Де боротьби за хліборобську освіту і організацію села повинні включитися також персонал народних шкіл.

Іван П. ШАДУРСЬКИЙ.

Нові основи

Щея того, як війська Німеччини та інших європейських країн на тисячі кілометрів заглиблилися в територію Советського Союзу, стали відомі статистичні дані сільсько-господарського й промислового виробництва засудженої на загибель більшовицької держави. Висота їх здатлась просто несправдодібною й навіть може викликати недовіру. У порівнянні з цифрами даними про величезні багатства земних скарбів, різних продуктів, маси добуваних сиринців, туг, фабрик та заводів в Україні — на просторі Дніпрового закруту, в Донецькій області, в Москві, в Ленінграді й геть на далекій півночі — навіть планіно-американське господарство здатлась малом, не звязуючи на славетні «американські» масштаби.

А зміг, у пій советській продукції не сід дідукуватись якоїсь творчої розбудови в європейському розумінні, ані якоїсь заслуги кремлівських вождів. Бо для правдивої оцінки мають тут вирішле значення не цифри, але цілі, акми та розбудова мала служити. Те все, що більшовицькі створили у виробничій за 24 роки свого кризавого панування над найбільшою державою Європи, служило єдиної меті: принести загибель всім європейським народам. Ці незлічені тресты, комбінати, соціалістичні й фабрики працювали тільки на одного пана, якому на ім'я — смерть. Усі ці цифри й колосальні масштаби мали одну тільки мету: обернути європейські країни в кладовища та вигублені ще останки європейських народів познати до ролі трудящих — рабів.

Цей страшний пілі служило багатство євразійського Советського Союзу. Отже тільки з цього погляду треба оцінювати розбудову й цифри советської господарки. Євразійські народи правдиво не змркували і знають, з яких пожитком для Європи можна було б ці скарби використати, коли б вони не попали в руки злощастливці. Кожний європейський народ дивиться тепер на Саїз і переконаний в тому, що ці скарби й багатства вже більше не будуть жити на знищення європейських цінностей. Нападки, вони створюють основу до повного розвитку воєного європейського простору. Бо вони тепер перейдуть у руки, що потраплять збудувати щастя Європи.

Москва і Кремль

Не знаємо, чи червоні московські революціонери бажали собі того, чи ні, щоб Москва і її властиво серце — Кремль, входила в цілому світі за символ варварського деспотизму. Але здається, що таке нехолодильне значення було для них побажано, бо є багате познач на те, що його більшовицька політика в різні часи свідомо підносила до одного з важких факторів. Кровожадість і жорстокість таких московських історичних постатей, як Іван Грізний, більшовицькі завжди використовували як успішний елемент їхньої політики, спрямованої проти Європи.

Початок Москви сповитий глибокою таємницею давнини. Згаду про оселею той назви побудовано вперше в записках з 1147 р. Вона була положена на стрімкому, високому на 40 метрів березі ріки Москва й на тому самому місці має бн стояти сьогодні Кремль. Кремль — це стінки, що замок, отже інші російські міста мають теж свої Кремлі. Стрімкий горі над рікою ідеально надався на місце під такий замок, що в теперішніх часах татарських нападів грав важку оборонну роль. Кремль був — згідно з переказом — початково збудований з величезних дерев і протягом цих часів створив був театром завзятих боїв. Кілька разів він був до таа спалений, але з поспіхом і аграрії він повставав все нове. Історичну роль Москва починає грати від часів Івана III (1480), що його перемогли над монголами й підбиті

Новгородського князівства. Нехлїзали багатовікові грецькі ачехні й мистецтв мало надати Москві культурної переваги над іншими містами та створити з неї другу Візантію.

Іван III, заложив теж підвалини Кремлю в його сьогоднішній формі. За його часів один італійський будівничий побудував відомі кремлівські мурів, довгі на 2 кілометри і на 20 метрів високі, з 20 однаковими вежами. Найвище кожний московський мур уважав за відповідне залізничні й по собі якійсь намітником серед кремлівських мурів і, або добувати, або відновити якусь будівлю.

Кремль і його мурів майже від самого початку їхнього існування залиняються людською кров'ю. Таскні членості і підвалини в Кремлі були й остали місцями скривавлених мурдунів і різних кривавих перахунів. Кровожадіні московські вождарі піддали тут своїх конкурентів і підданих жахливим тортурам, які тільки могла вдумати дика і жорстока московська душа. В Кремлі звбав Іван Грізний звязаного штаблею своєю власного сина, а твердою величавого Василіанського Собору він кавав виколоти очі, щоб той не міг ще для когось іншого такої самої Зуділі виставити. Він же наказав в 1570 р. новісти перед мурами Кремля 120 новгородських боярів, піддали їх скривлене жахливим тортурам за мимку змову проти нього. «Одвічений» пар Петро Великий був такий же жорстокий злощастець, як і його попередники. Якби так променили інші шліхотні новозцілі кістк... Петро Великий, як довідався, що його противники підмовили проти нього московську гвардію, він повсудив її піду — кажучи більшовицьким терміном — «до вищої міри покарання» — до смерті. Каті мурів цілий місяць працювати, щоб впродовженні. Тоді в стріляльній кремлівській мурів повисувало великі дрючки й на кожному з них висіло кількох московських гвардійців.

В році 1812 стояв на кремлівських мурах Наполеон і дивився з них на покло палають Москви. Він сам дав наказ вивести Кремль в повітря, але при спільному відверті не можна було тільки частинно виконати. В шквільних роках серед кремлівських мурів повставали нові будівлі й цілому комплексові промислових будинок вони надали того обличчя, що його вони задержали й досі.

В березні 1918 р. увійшов до Кремля перший червоний московський пар, Ленін. І хоч санкція кляві воєного режиму мала своє приміщення в Лубінці, то все ж контролює всі злочинні наказів кровожадіного більшовицькому була в Кремлі і зійденська свої скривавлені рамена простила все за певними і новими злочинями на цілий світ. Москва і Кремль були терористично центром для всіх народів Советського Союзу, а для України насхлерець. Вкритімі вони мали стати такою самою централью і для цілої Європи, але гострий німецький меч цьому діявольському впливові перешкодив.

Хроніка

Останніми днями в Камбо, біля Вірції у Франції, заснував своїм іменем єдина донька слави пам'яті Голдов. Отамана Симона Петлюри, — Леся, зазнаючи у важкому горі свою матір в яком разом проживала. Вічна їй пам'ять.

21 листопада, в п'ятницю, в Рівненському Соборі відбулася урочиста закладка в нагоді 20-тих роковин смерті Герців під Вазаром, відправлена о. прот. Мелочисльким і зіслуженні 4-ох священників та протодіаконів. На паняхуду прибули маси народу, як з міста так і з поблизнах сіл.

Того ж дня була відправлена паняхуда в Спаторівській церкві м. Рівного. Паняхуду відправив о. Теодорич.

21 листопада в приміщенні Рівенської гуманітарної гімназії, заохочені учні рівненських гімназій, відбулася академія для вшанування пам'яті 359-ї Герців Вазару, на зирьки заохочені більшовиками.

Невелика зала була відновленою прибрані портрети та прапори. В центрі місць переміщений червоною стрічкою портрет отамана Юрка Тютюнника. В залі зібралася молодь обох гімназій, зі своїми професорами на чолі. Після короткого вступного слова виступив професор Ковалюк, присутні вшанували пам'ять Герців Вазару однохвилинною мовчанкою. Обласний хор під керівництвом О. Корольчука відіграв Національний Гімн. Відтак одним з учнів був виколошеной реферат. Решту програми заповнили доповіді та сестри точки обласного хору.

Цією скромною, але щирою академією гімназійна молодь вшанувала пам'ять безсмертних героїв.

В багатьох селах рівненської області відправлено в річницю Вазарської трагедії урочисті паняхуди, а також відбулися святкування.

У насліді 16 листопада в с. Макотергах, Дзержинського району, вперше від довгих літ була відправлена Служба Вєса українськом мовою. Гарно співав місцевий хор під провідом Івана Гончарюка.

Сотники с. Макотерги відновляють діяльність товариства «Просвіта», беруться до праці.

Високі школи в Німеччині працюють нормально, як ілі мають вступ і українські студенти. Відкриваються можливості виїзду на студію. З Рівного вже виїхало кілька студентів. Доволя на виїзд уділяє Гебітс-комісар.

Зарядженнями німецької влади розв'язано Рівненську Обласну Управу. Посидки референтури буз. Управи урядують при Гебітс-комісарі.

В с. Хотині, в Дубенщині, в найближчому часі відновить спос існування бібліотека ім. Симона Петлюри, одна з найбільших до війни бібліотек Дубенщини. Тепер проваджіть комплексну будівництво книжок, що були дані на переховання перед більшовиками провідником селянам.

Виданнями «Волянь» в Рівному, приступив до друкування стіпного відривного календаря на 1942 рік.

В цей час на розвинуті культурно й економічно українські землі з підданого сходу суваю цензурі, але князь Ярослав шенті їх розбіж. Так сталося і в 1036 р., коли чисельному ворогові вдалося прорватись до Києва. Ярослав дошенту розбив їх. Того ж таки 1036 р., на знак перемоги над ворогами, Ярослав заклад фундамент майбутньої Софії, а згодом вона була добудована кращими майстрами будівничої і художньо-оздобленої справи.

Софія приваблювала до себе багато народів. З усієї України й з поза неї приїжджали сюди лісовими стежками мандрівники.

З приходом Советів із Софії зроби́ли помішожини. Новалянами єди жиди почали «пресвішати» християнський люд. Юда почав напувати над християнством, забиваючи голови безглуздими теоріями.

Софію перетворили на куни різного молотку, святи коштовні речі розтаскали.

Та Київ збільшено. Софія має заєняти над українськом землею й як свята будова, і як цінна історична пам'ятка. Вона нам нагадує про слави ілі для наших предків, та сповіщає, що тепер Україна вільна. На високій дзвіниці майорять наш жовто-блакитний прапор.

10 вересня ц. р. м. Ромни на Полтавщині були визволені від більшовицького ярма. Високо й гордо піднімаються тепер жовто-блакитні прапори, вулиці заповнені людьми.

Зразу ж, з перших днів звільнення міста, почало налагоджуватись нормальне життя. Запрямова хлібзавод, засолзавод, запрашивали млинці, тютюнові фабрики, бровар. Місто одержало електроенергію. Відчинилися хлібні, продуктові крамниці, їдальні.

Працюють лікарні, поліклініка, педіка допомога. Тисячі українців одержують безперервно в магістраті призначення на працю.

З радстю треба прийняти вістку, що в перших же днях почалася експлуатація багатих нафтових джерел біля Ромнів.

В галузі національно-масової роботи в Ромнах іде широка підготовка. Розпочали свою працю художньо-мистецькі товариства, драматичний театр, хорова капела, кінотеатр. В Ромнах наєняють часи життя нової науки та мистецтва.

Відновилися широка двері церков, — відраховуються Служба Божя.

Залишаючи м. Миколаїв, більшовики зруйнували судно-будівельний завод, електростанцію, водопровід, залізницю, мости тощо. Тепер спільними зусиллями українського населення Миколаєва провадиться велика відбудовча робота.

Відбудовані та вже працюють: 3 псих суднобудування, залізниця, водопровід, трамвай. До ряду діючих підприємств включено одну електростанцію.

У місті йде жвава торгівля. Відкрито промтоварні й продуктові магазини.

Всі школи приступили до навчання.

В Українському Драматичному Театрі йдуть вистави кращих творів української та західно-європейської драматургії.

В Центральному Історичному архіві Києва більшовики потурбувалися прикласти свої «брудні руки». Під час відступу вони понесли багато матеріалів. Крім цього вивезено до 200 скринь з вичлочно цінними архівними матеріалами: єди ввійшла матеріяли жандармського відділу та архівні матеріяли тасного сектору Київського, Волинського та Подільського Генерал-губернаторства.

У Федосіївській церкві від пожежі, спричиненої більшовиками, погоріли всі архівні матеріяли. Тут були важливі матеріяли періоду 1918 р.

Від більшовицького руйнування потерпіла обласна бібліотека. З бібліотеки Академії Наук вивезено багато рукописів, стародруків і цінних книжок. Але на велика бібліотека те має коштовний книжковий фонд для нашої столиці.

Дуже сумна доля зустріла бібліотеку Святопетрівського району Києва. Її залишки без нагляду й під час більшовицької втечі з неї все розтрабовано.

У Прескурійській центральній бібліотеці нараховується до 60.000 книжок. Занімають бібліотеки п. Бєлзєвцева, яка має великий досвід у праці, вложива багато старань при упорядкуванні книжок. На першому плані виставлена вже вся українська мистецтва й наукова література. Ісабаром бібліотеку огляне спеціальна Комісія Відділу нар. освіти та культури, а після того бібліотека почне функціонувати. Користуватися книжками зможуть мешканці за мінімальном оплатою.

В Прескурії почав працювати Український Національний Театр, який виступив уже з концертном українських народних пісень, капелю бандуристів та однокатковом комедією Васильченка «На першій гулі».

Віля Червона зазнав ще більших руйнувань ніж Київ. Тепер місто поступово загортає рани, нанесені більшовиками.

Вже працює ряд заводів міста й електростанція. Відкрито кілька магазинів та 2 ресторани.

У церкві правиться Служба Божя.

Дітвора української народної школи в Любаші жваво зареагувала на вістку про звільнення та поворот українців полонених до Батьківщини, та рішила й собі поспішити кнай-сторше з допомогою. З тією метою влаштувала 26 жовтня ц. р. в дємівній школі виставу з піснями, декламаціями, віршами до пісень та інспензаціям. Дохід з цієї вистави в сумі 370 зок. вилучено до Українбанку на conto допомоги українським полоненим.

В м. Кременчузі широко розгортається торгівля. Вже зараз працює 25 крамниць, одна з них — крамниця письмового й канцелярського приладдя.

Міський Театр ім. І. Б. Тобілянич в Кременчузі 5 та 6-го листопада ц. р. виставив з великим успіхом оперу П. Гулака-Артемювського «Запорожець за Дунаєм».

В Кривому Розі зараз же після закінчення воєнних дій організовано хорошу капелю «Сурма». Капеля «Сурма» разом з нашими невірними бандуристами несє в маси новий український репертуар, в якому побіч національного гимну, знаходяться «Заповіт», «Ми йдем вперед», «Гей, не дивуйтесь». Серед співачок на увагу заслуговують сопран — Оксана Тараненко та альт — п. Рау. Мистецький керівник капелі — п. Бенедиктів.

У Січеславі (Дніпропетровськ) помітно пробуджується до національно-відбудовної роботи населення міста. Видється часопис «Вільна Україна». Працює Український Національний Театр.

В колишньому клубі залізничників відкривається Державний Музично-Драматичний Український Театр, до складу якого входять найкращі творчі сили місцевого українського мистецтва.

Історичний архів м. Січеслава містить цінні історичні скарби, знесені своїми руками незабутнього українського академіка Дмитра Івиринського. Архів упорядковується та організується персонал його широкими верствами населення, щоб вичлочно показати народові, яким страшним ярмом було для України московське панування.

Друнарьський чертин у «Волині» В частині накладу попереднього числа нашого часопису («Волинь» ч. 17 з 20.XI.41 р.) в рубриці «Червоная життя» на 4-ій сторінці закралася прикрі помилка.

Дерманська гімназія

Після звільнення наших земель Німечком Армією від більшовиків — відкрито в селі Дермані Українську гімназію (гімназію ім. Т. Шевченка). Підручки праці гімназії за перший квартал дали гарні пасадні. Гімназія має понад 500 учнів, які з перших днів, не дивлячись на недостачу учбового приладдя, — вложили до зпертої та послідовної праці, в наслідок чого відстажк учнів цілком мало (всього 7%).

Учні з захопленням вичають історію та географію України, які за часів Советів і Польщі були для них недоступні. Побіч заєвчення знань зі всіх наук, молодь приваляється до громадської діяльності, працюючи в гуртках українства, драматичном хоромому і ині.

Також працює і розвивається при гімназії спортивний гурток.

В дальшому гімназія хоче піднести працю ще на вищий рівень, щоб прирешити українській молоді прикмети європейської.

Молодь знову ж повинна пам'ятати, що сучасність батьківщини вимагає від неї великої праці над всестороннім її розвитком і з найбільшим запалом повинна їти назустріч вимогам поставленим перед нею учителями. Поклинка готуватися, як готувалися німецька молодь об'єднана в «Ітлер Югенд» італійська в «Балліні» та «Авангардах». Пам'ятаймо, що лише спання і праця веде до розквіту і добробуту.

М. СИДОРЧУК.

Міліярд марок річно позички в Німеччині

Щоб піднести число народжень, яке в Німеччині після націонал-соціалістичном революцієм було так само низько, як і в інших західних краях, — заведено в Німеччині між іншим т. зв. «шлябні позички». З допомогою цих позичок лєкше можна

створити матеріальні передумовки потрібні до того, щоб одержитися Від серпня 1933 року до сьогодні в Великій Німеччині вилано 1.800.000 шлябних позичок, а від жовтня 1936 року — 1.500.000 одержавних допомог на діти. Відтак росла з рогу на рік і дєві дійшли до трьох міліярдів нім. марок. У цьому році треба буде видати на цю ціль щонайменше міліярд нім. марок.

УСМІШКИ

ХИТРИЙ ЖИД.
— Гернику, а чую, що ти впрятуєш Степана як він тоніше?
— Ну, як же я міг дозволити йому втоніти, коли він мені вивєв 500 карбованців.

ТАКОЖ ЗВІР.
Учитель: Осьж, дітки, я розповім вам про річні корони для жидів створіння. Тепер ти, Ісає, скажи мені від якого звіря ти маєш м'ясо і чоботи?
Ісає довго думає і врешті відповідає:
— То від мого тата, прому вона вчителька.

ОТО ЧАСИ!
Суддя: Чи підсудний зробив крадіж сам, чи мав співучинів?
Підсудний: Сам, сам, само судію, бо ж інші такі часи, ще нікому не можна вірити.

ЯКИЙ ТО ЗНАК?
— Мамо, чому дєчка, як іде до шлябу, відстається з білу сукню?
— Во білий кольор — це знак радощів і веселія.
— Ну, то скажи, чому шаруба завжди відстається до шлябу в черне?
— Це знак...

ПОЯСНИВ.
Хлопець голосово плаче, потім радлого перестав.
— Ну, що ж ти вже переживаєш ревіти? — питає його дядько.
Хлопець: А от відпочу та й знову почну...

ЛИСТ З ФРОНТУ.
Одні воєк инше до своєї коледі жінки:
...«Не укажати собі в який важкій небезпечі ми тут живемо. Не один із нас каається увечері спати жиний, а вранці зотас мертвий...»

СПОРТ

В неділю 16 листопада у Львові відбулася змагання копаного м'яча за Чашу Генерал-Губернатора поміж дружинами ДСГ (Дойтше Спортклубшафт) Браїва і львівськом «Україноць».

Стрічу цю програва «Україна» в відношенні 0:2 (0:1). «Україна» поміж програмою перо-важача в полі свого противника, сшхавши на його полевою. Найкращим цього доказом може бути відношення паржіяків 7:0 в серськ «Україна».

Другі зорета, що їх втратила «Україна», вилані з яких оборонця Спенка. Недалекій вилан попадає під ноги кравецького напасника Майєвського, що сильним стріком виланє м'яча в ріг воріт, встановлюючи в 81 хвилині гри виланє дєк.

З «Україна» на зкріплення заєвтають Богурат, а з ДСГ оборонка грілка, якої не могли сформувати напасники «Україна».

Гадатьо було біля 1.000.

ОГОЛОШЕННЯ

Адміністрація В-ва «Волинь» потребує досвідченого бухгалтера. Платити після умови. Зголошуватись до адміністрації В-ва з урядових годин. Рівне, вул. А. Гітлера 89.

Пане Судомора, подайте свою адресу до Редакції часопису «Волинь» — для «Русзаків» з Іоанна.

Уважність загублені документи п. Новоєва Семена з Басового Кула 6/Рівного: посвідку в німецькій мові, паспорт, військовий білет і карту перемогу. Знайдені документи прошю повернути до Адміністрації В-ва «Волинь».

Уважність карту перемогу ч. 531 п. Червоная Федора із села Вигнанка, видаку Мільком Управом в Дубні.

29 і 30 листопада 6. р. в залі Українського Театру в Рівному під мистецьким провідом знавця українських побутових п'єс артиста Микола Бєйдава виставлена буде народня драма Стерницького на 5 дій «ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ».

Уважність карту перемогу ч. 11 п. Парисая Покіна із села Калішова, вилану Районном Управом в Дубні.

Початок пунктуально о год. 15. Книжки вступу завчасу можна набути в касі Театру від 10 до 12 год. щоденно, а в дні вистав від 8 год. до початку вистави.

Хто знає би про долю Григорія Перетятка, забраного в трамві п. р. до советської армії, що перебував коло Острога на фронті, просимо повідомити п. Перетятка Дмитра з Вітебськ. Дубенського району.

Українське життя

Свято Дмитрадового Чашу Грубєтєв гідно відсвяткував і в цьому році. У великій просторій залі Української Торговельної Школи в суботу, 1-го листопада зібралася громадинство та шкільна молодь. Свято відкрив голова Українського Освітнього Товариства М. Самохваленко. На програму свята склалися: промова сот. І. Романчука, дві декламації та сіт. Промовець в воротях та вгорних словах в'яснував присутнім значення свята 1-го листопада й розповів дощо про наше минуле. Прелегант зазначив, що волясь український народ охороняє цілу Європу, воєв Захід перед азійськими мождями і коли десяти народів промалє, просто десь подіжася, наш народ, сам, без ніяких допомог, перетривав тисячоліття й стверив свою культуру. Хор і декламатори О. Самохваленко та п. Кавторкіана добре виконали свої точки.

В неділю 2-го листопада в селі Шумана при Лісовитрасе відбулося в Бердні святкування Роківни Великого Зриву, влаштоване берднєвськом філією УНО. Престору салю заєвчала вперше українська, як заєвжда переважно робітнича публіка — найчисельніший елемент сучасної української еміграції у Великій-меччині.

Драматичний гурток під режисурою п. Многогрешного поставив у другій частині академії сценічну поєву Р. Купчинського «Великий дєк». Молоді актори здебільша робітники цілком добре виконали свої ролі. Настрий буз поважний і добрий.

Залишаючи українськом мовою за лордонем сильно зростає, про що свідчать пожевичені видання словників української мови. Є. Опалський ожда великий українсько-італійський словник на 1.736 сторінок гякєту. В Німеччині накладом видавництва О. Гаррєсовіц у Лайпцігу виланєся німецько-український словник І. Наводочної й українськє-німецький словник Я. Рудницького. Підготувалися до друку великі українсько-німецький та німецько-український словники.

В Житомирськом районі підготовлено на 1941—42 шкільний рік 48 шкіл, з них 20 народних семіпрічних (одна німецька) та 28 початкових

чотирірічних (2 німецькі). Школи житомирського району охоплюють (приблизно) 6.958 дітей, з них народних шкілми — 4.852 та початковими чотирірічними — 2.106 дітей.

Навчання у Києві почалося від 1 листопада цього року. Відкрито 64 середні школи, м. ін 8 хоялєвич та 12 жіночих гімназій з українськом мовою навчання. В школах зарєєструвалося вже понад 34.000 українських дітей.

В Коломиї наладиано фабрики сільсько-господарських машин, дєкво, мобілі, олію, шїток, пензлів, трикотажу і галантерейну фабрику. Вироби цих фабрик вже поступили в продаж.

25 жовтня відбулася вступні ієнїти до педагогічного інституту в Кривому Розі. Цей видий науковий заклад матимє два факультети: мовно-літературний та історичний.

На східних землях України, звільнених від жидівсько-більшовицького панування, реорганізується велика робота щодо національного відродження Українського Народу.

В цілому раді звільнених міст уже налагоджено державне життя. Почує урядових установ та підприємств — працюють культурно-освітні заклади, видаються українські часописи, як напри.: в Кривому Розі — «Дзвін», Житомери — «Голос Волині», Вінниці — «Винницькі Вісті», Сєлєвєтград — «Український Голос», Миколаїв — «Українська Думка», Бердичів — «Нова Доба», Січеслав (колишній Дніпропетровськ) — «Вільна Україна», Полтава — «Голос Полтавщини», під редакцією Петра Сагайдачного. В самому Києві виходять «Український Голос», редакційний Іваном Рогачем та «Література й мистецтво» — Олександром Тєдієм.

Наша столиця має багато цінних з художнього та історичного боку пам'ятників, відомих всьому світові. Один з них стоїть недалеко від Дніпра, вблизькувчю хрестами та куполами — це Софія. Ще в XI столітті, коли на українськом землях суцільно вазарьські племена, які розбївали свої голови об мури Києва, було її засновано.